

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hyperaspistes Diatribae Aduersus Seruum Arbitrium Martini Lutheri

Erasmus, Desiderius

Coloniæ, 1526

VD16 E 3030

20 Stulte ipse etia[m] ex poetis docet libe[rum] arb. q. in alijs reprehendit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34433

manet illud, ut omnis res necessario fiat, si actio dei
necessaria ul' consequētiæ necessitas est, quantumli-
bet iam facta nō necessario, id est, nō sit deus, ul' nō
habeat eēntiam necessariam. Si enim ego fio ne-
cessario, parē me mouet, qd eē meum ul' fieri sit mu-
tabile, nihilomin⁹ ego ille cōtingēs & mutabilis, q
nō sum deus necessarius, fio. Quare illorū ludibriū.
Necessitate consequētiæ sed nō necessitate conse-
quēti omnia fieri, nihil aliud habet q̄ hoc. Omnia qui-
dem necessario fiunt, sed sic facta non sunt ipsemet
deus. Quid uero opus erat hoc nobis dicere? quasi
metuēdum fuerit, ut factas res assereremus deum
eē, uel diuinam & necessariam naturā habere. Adeo
stat & pmanet inuicta sentētia. Omnia necessitate fie-
ri. Nec ē hic ulla obscuritas, aut ābiguitas. In Esaia
dicit Consilium meum stabit & uoluntas mea fiet.
Quis em̄ puer nō intelligit, qd uel in hęc uocabula,
Consilium, uoluntas, fiet, stabit?

20 ¶ Sed cur nobis Christianis illa sunt abstru-
sa, ut irreligiosum & curiosum ac uanū sit, illa tras-
tare & nosse, cū talia gētiles poetæ & ipm uulgus
usu cōmunissimō terat in ore? Quoties un⁹ Vergi.
fatū memorat? Certa stāt oīa lege. Itē, stat sua cuiq;
dies. Itē, Site fata uocāt. Itē, Si qua fata aspera rum-
pas. Nihil ille poeta aliud facit, q̄ in Troia uastata,
& Romano imperio suscitādo, fatum plus ualere q̄
oīm hoīm studia, significet, atq; adeo necessitatē, &
rebus & hoīb⁹ imponere. Deniq; deos suos imor-
tales facto subijcit, cui necessario cēdāt & ipse Iupī-
ter & Iuno. Inde finxērē Parcas illas tres imutabiles
iplacabiles, irreuocabiles. Sēserūt illi sapiētes uiri, id
qd res ipsa cū experiētia pbat, nulli hoīm unquam

sua cōsilia p̄cessisse, sed oībus alio q̄ cogitarūt rem
cecidisse. Si pergamā potuissent dextrā defendi, eti
am hac defēsa fuissent, ait Hēctor Vergilij. Inde
uulgatissimū uerbū in oī ore. Quod Deus uult,
fiat. Item, Si uolet deus, faciemus. Itē, Sic uoluit de⁹
Sic placitū superis, Sic uoluistis, ait Vergilius, ut uis
deam⁹, in uulgo nō min⁹ relictā eē sciām p̄destinati
onis & p̄sciā Dei, q̄ ipsam notitiā diuinitatis. Et ij
qui sapientes uoluerunt uideri, suis disputatiōibus
eo abierunt, donec obscurato corde, stulti fierent,
Romano. j. & negarent uel dissimularēt ea, quæ poe
tæ & uulgus, atq; ipsorū met conscia, p̄ uisitatissimis
& certissimis uerissimis habent.

¶ Ultra dico, non modo q̄ ista sint uera, de quo
infra latius ex scripturis dicet, uerē etiam q̄ religio
sum, piū & necessariū sit ea nosse. His em̄ ignoratis,
neq; fides, neq; ullus Dei cultus cōsistere pōt. Nam
hoc eēt uere deū ignorare, cū qua ignorātia salus
stare nequit, ut notū est. Si enī dubitas, aut con
temnis nosse, quod Deus om̄ia, nō contingēt, sed
necessario & imutabiliter p̄sciāt & uelit, quō po
teris eius promissiōibus credere, certo fidere ac nō
ti? Cū em̄ p̄mittit, certū oportet te esse, quod sciāt
possit & uelit p̄stare, qd̄ promittit. Alioqui eum
nō ueracē, nec fidelē aestimabis, quæ est incredulitas
& summa impietas, & negatio Dei altissimi. At quō
certus & securus eris: nisi scieris illū, certo & infalli
biliter & imutabiliter, ac necessario scire, & uelle &
facturū eē, quod promittit. Neq; solum certos opor
tet nos eē, Deum necessario & imutabiliter uelle
& facturū, sed etiā glari in hoc ipso, ut Paulus. Ro. 3.
Esto aut̄ Deus uerax, o. nīs homo mendax. Et iterū.
Nō

Non qđ exciderit uerbum dei, Et alibi, Fundamē
tum dei firmum stat, habens signaculum hoc, No
uit dominus, qui sunt eius. Et Tit .i. Quam pro
misit deus non mendax, ante tempora secularia.
Et Ebre. ii. Oportet accedentem credere, quod de
us sit, & in se sperantibus remunerator sit.

zz Itaq; fides Christiana prorsus extinguit,
promissiōes dei & uniuersum Euangelion penit⁹
corruiť, si doceamur & credim⁹, nō eē nobis sci
endā p̄sciētiā dei necessariā, necessitatēq; faciēdoz
Chrīanorū; em̄ hāc una & summa cōsolatio est in
oībus aduersitatibus, nosse, qđ deus nō mentiť, sed
immutabilr oīa facit, & uolūtati eius, neq; resisti,
neq; eā mutari aut impediri posse. Tu nunc uide,
Mi Erasme, qđsum nos tua illa abstinētissima, pa
cis amicissima Theologia ducat? Tu auocas & ue
ras nos eo niti, ut p̄sciētiā dei & necessitatē in res
bus & hoībus discamus, sed cōsulis, talia relinque
re, uitare & cōtemnere, Qua opa tua incōsulta si
mul nos doces, ut ignorantia dei, q̄ sua sponte ue
nit & agnata qđq; est, q̄ramus, fidē cōtēnamus, p̄
missiones dei deseramus, oīa solatia spūs, & certie
tudines cōsciētiāe nihili faciamus, Qualia uix Es
picurus ipse p̄scriberet, Deinde hoc nō cōtētus, ir
religiosum, curiosum, uanūq; uocas, q̄ talibus stu
derit cognoscēdis, religiosum uero piū ac sobriū
q̄ cōtēpserit, Quid his v̄bis igit̄ aliud struis, q̄ chrī
anos eē curiosos, uanos, & irreligiosos? Chrīanis
mū eē rē prorsus nullius mōmēti, uanā & stultā ac
plane impiā. Ita sit iter, ut dū nos maxie deterre
re uis a temeritate, & more stultorū in cōtrariū ra
ptus, nihil doces, nisi summas temeritates, impies

r B rates,